

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA
3.Kf.27.080/2012/6. szám

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Ifkovics József Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Ifkovics József ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálat**a (1148 Budapest, Róna utca 135.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 29. napján kelt 5.K.31.024/2011/6. számú ítélete ellen a felperes 7. sorszám alatt bejelentett és Kf.4. sorszám alatt kiegészített fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, az alperes 5692134-4 számú 2010. október 25. napján kelt határozatát hatályon kívül helyezi és az alperest új eljárásra kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2006. december 20-án személyi kárpótlás iránti igényt jelentette be az 1989. április 16-án Izraelben meghalt házastársának, néhai ... szabadságának törvénysértő és igazságtalan elvonása miatt. A szabadságelvonás jogcímeiként az Auschwitzban 1944. június 19. és 1945. május 5. között tartó munkaszolgálatot tüntette fel.

Az alperes a munkaszolgálat időtartamát bizonyító okirat és arra vonatkozó nyilatkozat beszerzése érdekében, hogy a felperes a sérelmet szenvedett hányadik házastársa volt, hiánypótló felhívást adott ki, majd annak eredménytelenségét követően hozott 5692134-4. számú határozatával néhai ... szabadságának

törvénytörő és igazságtalan elvonása miatt benyújtott kárpótlási kérelmét elutasította azzal az indokkal, hogy a kárpótlási jogosultság megállapításához szükséges bizonyítékokat az igénylő felhívás ellenére sem bocsátotta rendelkezésre.

Az alperes határozatának megváltoztatása, kárpótlási kérelme teljesítése iránt a felperes terjesztett elő keresetet, amelyben azzal érvelt, hogy a munkaszolgálat tényét a Claims Against Germany Inc. elismerte, mert a néhai részére 5000 DM összeget folyósított.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról szóló 2006. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Kpt. I.) 1. § (1) bekezdése alapján kifejtette, hogy a kárpótlás iránti kérelmet minden olyan jogosult benyújthatja, aki az 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 3. § (1) bekezdésének c) pontja alapján erre jogosult lett volna. E szerint kárpótlás jár a személyi szabadságot súlyosan, 30 napot meghaladóan korlátozó, a II. világháború alatt (1941. június 27.- 1945. május 9.) faji, vallási vagy politikai okból teljesített munkaszolgálat miatt. A Kpt. I. végrehajtásáról szóló 67/2006.(III.27.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése előírta, hogy az igény alapjául szolgáló sérelem elszenvédését és a jogosultság egyéb feltételeit a kérelmezőnek kell bizonyítania. E rendelkezések alapján megállapította, hogy az alperesi határozat megváltoztatásának feltételei nem állnak fenn, mert a felperes néhai férje munkaszolgálatát nem igazolta, egyébként is a felperes néhai férje deportálása miatt nyújtotta be kárpótlási kérelmét, amely miatt a kárpótlás lehetőségét a jogalkotó kizárta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen, annak megváltoztatása és kérelme teljesítése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben sérelmezte, hogy az elsőfokú ítéletében a bíróság meg sem említi azt a három dokumentumot, amelyek ismeretében nem juthatott volna arra a következtetésre, hogy a néhai 30 napot meghaladóan teljesített munkaszolgálatára nem nyert bizonyítást. Becsatolta a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Levéltár és Irattárának 2008. augusztus 15-én kiállított igazolását arról, hogy a birtokukban lévő veszteségi nyilvántartás alapján ... az 5. Kisegítő Munkaszolgálatos zászlóalj kisegítő munkaszolgálatosa 1943. január hónapban orosz hadműveleti területen eltűnt, 1944. január 26-án egészségesen megkerült, további sorsával kapcsolatos okmányokkal az irattár nem rendelkezik. Csatolta a Munkaszolgálatosok Országos Egyesületének (a továbbiakban: MUSZOE) igazolását arról, hogy a néhai zsidó származása miatt munkaszolgálatra kényszerült, 1943. október 1-jén vonultatták be ...re, majd Oroszországba került, ahonnan csak 1944-ben tért vissza, 1944. június 19-én deportálták, tehát munkaszolgálatára eddig az időpontig tartott. A különböző koncentrációs táborokból 1945. július 6-án szabadult. Becsatolta a néhai német kárpótláshoz benyújtott nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy 1941. októberétől az 5. divízió keretében munkatáborba bevonult, és kényszermunkára Oroszországba a frontra küldték. A felperes álláspontja szerint ezek az okiratok a sérelem

elszenvedésének tényét megfelelő módon igazolják. Perköltségének megállapítását kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte azzal, hogy a felperes deportálás jogcímén terjesztett elő kárpótlási kérelmet, ilyen jogcímen kárpótlásra nem jogosult. Perköltséget nem igényelt.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A személyi kárpótlási igénybejelentéshez kiállított adatlapon a felperes a szabadságelvonás jogcímeként a munkaszolgálatot jelölte meg, annak helyéül azonban Auschwitzot tüntette fel. E félreérthető megjelölés ellenére az alperes a bejelentett jogcímet munkaszolgálatnak tekintette, mert a 2008. március 14-én kelt hiánypótló felhívásában a néhai által teljesített munkaszolgálat időtartamát bizonyító okirat bemutatását kérte, és megjelölte azokat az intézményeket, egyesületeket, amelyektől a munkaszolgálatra és annak időtartamára vonatkozó bizonyítékok beszerezhetők. Határozata is a szabadságelvonás sérelme tárgyában keletkezett. Ebből következően tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság a személyi kárpótlásra jogosító jogcímként a deportálásra, mert a kérelem tartalma szerint a Kpt. 3. § (1) bekezdésének c) pontjában megjelölt okból, a II. világháború alatt (1941. június 27.- 1945. május 9.) faji, vallási vagy politikai okból teljesített munkaszolgálat szabadságelvonás sérelme volt, amely a Kpt. I. 1. § (1) bekezdése értelmében szabadságelvonás jogcímén az egyedüli kárpótlásra jogosító jogcím.

A Kpt. 5. § (1) bekezdése értelmében kárpótlásra az életben lévő sérelmet szenvedett, halála esetén az jogosult, aki a szabadságelvonás idején és a sérelmet szenvedett halálakor vele házasságban élt (a továbbiakban: túlélő házastárs). Az 5. § (2) bekezdés szerint túlélő házastársnak kell tekinteni azt a személyt is, aki a sérelmet elszenvedővel a szabadságelvonás megszűnését követően az első házasságot kötötte és a sérelmet szenvedett halálakor házasságban élt. A felperes ez utóbbi rendelkezés alapján tekinthető túlélő házastársnak, a csatolt házassági anyakönyvi kivonat alapján a házasságkötés ténye megállapítható volt, és arra nézve is található adat a közigazgatási iratokban, hogy a sérelmet szenvedett 1989-ben bekövetkezett halálakor még a felperessel élt házasságban, mely az első házassága volt.

Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a Kpt. I. végrehajtásáról szóló Kormányrendeletre a bizonyítási kötelezettség körében. Ez a rendelkezés összhangban áll a Legfelsőbb Bíróság 1/2002. Közigazgatási jogegységi határozatával, amely a kárpótlási igény előterjesztése esetén meghatározza, hogy kit terhel a bizonyítás a sérelem elszenvedését illetően. E szerint az igénylőnek a sérelem elszenvedését hitelt érdemlő módon, a jogosultság egyéb feltételeit közokirattal kell igazolnia. A felperest a perben a bizonyítási kötelezettség a sérelem elszenvedésének tényét illetően terhelte. Az elsőfokú eljárásban nem állt rendelkezésre a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár és Irattár Központi Irattárának igazolása, csak a MUSZOE

igazolása, és az az adatlap, melyen a néhai a Németország által nyújtott kárpótlást igényelte.

A másodfokú eljárásban becsatolt Hadtörténeti Intézet Levéltárának igazolása alapján - összevetve annak tartalmát a rendelkezésre álló egyéb igazolásokkal - megállapítható volt, hogy a néhai deportálását megelőzően 30 napot meghaladó időtartamú munkaszolgálatot teljesített, tehát olyan szabadságelvonást szenvedett el, amely az igénylőt kárpótlásra jogosítja. Arra nézve, hogy a szabadságelvonás mértéke mennyivel haladta meg a 30 napot, - amennyiben lehetséges - további bizonyítás lefolytatása szükséges.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban. Pp.) 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta, az alperes határozatát a Pp. 339. § (1) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. Az új eljárásban az alperesnek a benyújtott kárpótlási igényt a munkaszolgálat jogcímén történő szabadságelvonás alapján kell megítélnie, tisztázva annak időtartamát. Annak hiányában a jelenleg rendelkezésre álló igazolások alapján kell a kárpótlás mértékét meghatározni.

A sikeresen fellebbező felperes másodfokú perköltségének megfizetésére az alperes a Pp. 78. § (1); (2) és 79. § (1) bekezdése értelmében köteles. Az eljárás az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdésének k) pontja alapján illetékmentes.

Budapest, 2012. május 16. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
Dr. Szőke Mária s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:

tisztviselő